

KLAGANDE

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]

MOTPART

Länsstyrelsen i Kronobergs län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Naturvårdsverkets beslut den 23 februari 2023, se bilaga 1

SAKEN

Fastställande av älgskötselplan enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] överklagar Naturvårdsverkets beslut och anför i huvudsak följande. De begär att älgskötselplanen görs om så att den följer NFS 2011:7. Bakgrunden till detta är att de själva blivit hårt drabbade av kraftiga älgbetesskador på sina fastigheter. Gällande älgskötselplan och tidigare planer har skapat och fortsätter att skapa en ohållbar situation för skogsbruket då den så kraftigt överstiger de tolerabla skadenivåerna. Det är tydligt att den framtagna älgskötselplanen inte bidrar till en adaptiv förvaltning då man bibehåller en väldigt låg avskjutning i förhållande till framför allt de betesskador som finns. Andelen årsskadade tallar överstiger målet i ÄBIN Älgförvaltningsområde 1, Kronoberg, med nästan sex gånger. Avskjutningen har konsekvent varit för låg i förhållande till fodertillgång. Naturvårdsverket ägnar även utrymme till att göra en fri spekulation om att det finns fler faktorer än enbart älg som påverkar skadebilden. Vilka andra faktorer detta skulle kunna tänkas vara,

hur de skulle kunna påverka gynnsamt eller ogynnsamt på skadebilden och vilka övriga förändringar som skulle kunna uppstå berörs inte. Således måste dessa påstått sannolika men ospecificerade faktorer lämnas utan hänseende i bedömningen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 58 § andra stycket 1 jaktförordningen framgår att naturvårdsverkets beslut i ett överklagat ärende inte får överklagas. Förvaltningsrätten har således först att ta ställning till om beslutet i det nu aktuella målet är överklagbart.

Artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR) anger att var och en ska vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång vid prövning av civila rättigheter. Högsta förvaltningsdomstolen har ansett att ett beslut som rör civila rättigheter gått att överklaga trots överklagandeförbudet i 58 § jaktförordningen. I det då aktuella målet rörde det en skogsägare som ansågs ha rätt att överklaga ett beslut om nekad skydds jakt eftersom hon hindrades från att skydda sin egendom (HFD 2018 ref. 46).

I det nu aktuella målet har de klagande gjort gällande att beslutet kommer att medföra stora ekonomiska skador om det vinner laga kraft. Förvaltningsrätten anser mot bakgrund av detta att de har rätt, med stöd av artikel 6.1 EKMR, att få det prövat i domstol trots överklagandeförbudet.

Frågan i målet är då om länsstyrelsen haft fog för sitt beslut att fastställa älgskötselplanen för Odensjö-Annerstads älgskötselområde. Den föreslagna älgskötselplanen ska i första hand bidra till att målen i älgförvaltningsplanen kan uppfyllas enligt 27 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7).

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta Naturvårdsverkets bedömning om att den planerade avskjutningen leder till att älgskötselplanens täthetsmål kan uppnås. Utredningen ger visserligen stöd för att nivån på betesskador av älg är fortsatt hög, men förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta Naturvårdsverkets bedömning om att det kan finnas konkurrerande skadefaktorer som kan förklara betesskadorna. Detta då nivån på betesskador är fortsatt hög trots att älgstammen har sänkts. Konkurrerande skadefaktorer kan därför enligt förvaltningsrättens mening inte uteslutas. Sammantaget finner förvaltningsrätten därför att det inte finns skäl att upphäva eller ändra den av länsstyrelsen fastställda älgskötselplanen. Överklagandet ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (FR-01).

██████████

rådman

I avgörandet har även nämndemännen ██████████

██████████

deltagit.

Föredragande: ██████████

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Hollberg Malm, Malin
Tel: 010-698 10 28
Malin.Hollberg-Malm
@naturvardsverket.se

BESLUT
2023-02-23

Ärendenummer
NV-08068-22

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ

INKOM: 2023-03-07
MÅLNR: 897-23
AKTBIL: 5

[REDACTED]

Överklaganden av Länsstyrelsens i Kronobergs läns beslut om fastställande av älgskötselplan för Odensjö-Annerstad, länsstyrelsens dnr 218-3630-2022

Beslut

Naturvårdsverket avslår överklagandena.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Kronobergs län beslutade den 3 augusti 2022 att fastställa älgskötselplan för Odensjö-Annerstad älgskötselområde att gälla till och med jaktåret 2024/25. Länsstyrelsen motiverade beslutet i huvudsak enligt följande. Älgförvaltningsgruppen har tillstyrkt älgskötselplanen. Länsstyrelsen bedömer att älgskötselplanen är framtagen i enlighet med Naturvårdsverkets krav och den kan därför fastställas.

[REDACTED] (klagandena) har inkommit med ett gemensamt överklagande och yrkar att beslutet ändras på så sätt att avskjutningen inom älgskötselområdet ska vara högre. Till stöd för överklagandet anförs bland annat följande. Älgskötselplanen behöver omarbetas så att den följer Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort. Klagandenas skog har kraftiga älgbetesskador och utvecklingen har gått från stora betesskador till betesskador som är helt förödande för det skogsbruk med tall- och blandskogar som de bedriver. I början av september 2022 kallade ordföranden för älgskötselområdet till besiktning av betesskador. På i stort sett alla trädslag förutom gran kunde konstateras stora skador med ytterst få oskadade plantor av tall, björk, bok, rönn, asp, sälg och ek.

Av älgbetesinventeringen i älgförvaltningsområde 1 framgår att andelen tallstammar med årsskada år 2022 var 28 %. Det är väsentligt över målet på

maximalt 5 % av årliga skador på tallungskog. Denna trend har varit ökande under de senaste åren. Även för andelen tallstammar utan viltskador är resultatet oerhört långt ifrån målet och trenden går åt helt fel håll och riskerar att innebära en än värre situation framgent utan kraftiga åtgärder. Vidare ses i älgbetesinventeringen att utvecklingen av foderproducerande ungskogsareal över tid har minskat från åren 2010 och 2015 då de låg på ca 14 000 ha inom älgförvaltningsområde 1 till 6 000 ha från 2020. Prognosen ser likadan ut framgent. Trots det är älgstammen hög.

I punkt 1.1 i älgskötselplanen anges att målet för älgstammens utveckling ska vara "Oförändrad" med motiveringen att en övervägande del av markägarna inte vill minska stammen mer. Det finns inget intresse för en adaptiv förvaltning och hänsyn tas inte till utfallet från älgbetesinventeringen. Älgskötselområdet bortser från den stora mängden skador genom att inte öka avskjutningen av älg. Den fastställda älgskötselplanen innehåller inte några åtgärder som ska vidtas för att begränsa skador av älg på gröda och skog inklusive biologisk mångfald, vilket den enligt NFS 2011:7 ska innehålla. Älgskötselplanen behöver kompletteras med en beskrivning av dessa åtgärder.

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut och anför bland annat följande. Älgbetesinventeringen är utformad för att genomföras på älgförvaltningsområdesnivå vilket innebär att det är olämpligt att med utgångspunkt från den inventeringsmetoden dra slutsatser om skadenivåer på enskilda bestånd och fastigheter. Andelen skadad tall i älgförvaltningsområde 1 är enligt älgbetesinventeringen hög. Andelen tallstammar per inventerad yta och andelen ungskog som återbeskogats med tall är enligt samma inventering låg. Detta betyder att förhållandevis få skadade tallar ger ett stort utslag på procentandelen skadad tall. Hänsyn till lokala förhållanden har gjorts i den fastställda älgskötselplanen där det bland annat framkommer att en övervägande del av markägarna inte vill minska älgstammen mer. Att älgförvaltningsgruppen har tillstyrkt älgskötselplanen visar också på att den bidrar till en adaptiv förvaltning och att de uppsatta målen i älgförvaltningsplanen för älgförvaltningsområde 1 uppfylls.

Klagandena anför bland annat följande. De omfattande betesskador av älg som syns på deras fastigheter är en del av ett systematiskt problem i hela älgförvaltningsområde 1. Älgstammen har över tid legat på en för hög nivå vilket orsakat stora ekonomiska skador och försvårat förnyringen av skog. Många markägare har valt att inte plantera de trädslag som är lämpligast på markerna, så kallad ståndortsanpassning. Anledningen till det är att den som gör det riskerar en stor ekonomisk skada. Istället planteras nästan uteslutande gran. Det som nu sker utarmar den biologiska mångfalden och bibehåller skadorna på skogen på en ohållbart hög nivå. Det finns andra brister i älgskötselplanen. I punkt 2.2.2 anges att det bedömda betetrycket är "Tolerabelt" i stället för "För omfattande". Detta trots att andelen tallstammar utan viltskador har sjunkit från 69 % år 2019 till 46 % år 2022. Slaktvikten på kalv minskar över tid inom områden med stora betesskador. Länsstyrelsen baserar sitt yttrande på åsikter och inte på syftena i NFS 2011:7. Nuvarande förvaltning är inte i balans med betesresurserna och tar inte hänsyn till skador på skog och utarmandet av biologisk mångfald.

Skäl

Tillämpliga bestämmelser

Av 33 § jaktlagen (1987:259) följer att jakt på älg får ske inom ett område som länsstyrelsen har registrerat som älgskötselområde. Av bestämmelsens tredje stycke framgår att ett älgskötselområde ska vara lämpat för älgjakt och vara av sådan storlek att det medger en avskjutning av minst tio vuxna älgar om året.

Enligt 3 § jaktförordningen (1987:905) ska det för ett älgskötselområde finnas en älgskötselplan.

Av 27 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt på älg och kronhjort framgår bland annat följande. En älgskötselplan ska fastställas av länsstyrelsen. Älgskötselplanen ska bidra till en adaptiv förvaltning och till att älgförvaltningsplanens mål genomförs. Planen ska tas fram efter samråd med älgförvaltningsgruppen. En älgskötselplan omfattar en period om tre år, om inte länsstyrelsen beslutar annat. Älgskötselplanen ska bland annat alltid innehålla älgförvaltningsgruppens skriftliga tillstyrkan. Skulle älgförvaltningsgruppen inte tillstyrka att länsstyrelsen fastställer älgskötselplanen ska länsstyrelsen ta ställning till om planen ändå kan fastställas.

Naturvårdsverkets bedömning

Frågan som Naturvårdsverket har att ta ställning till är om länsstyrelsen haft fog för sitt beslut att fastställa älgskötselplanen för Odensjö-Annerstad älgskötselområde.

Det ankommer på länsstyrelsen att fastställa älgskötselplanen för ett älgskötselområde. Enligt Naturvårdsverket har länsstyrelsen då i första hand att bedöma om den föreslagna älgskötselplanen bidrar till att målen i älgförvaltningsplanen kan uppfyllas.

Naturvårdsverket konstaterar att den planerade avskjutningen om 3,1 älgar/1 000 ha som angivits i älgskötselplanen leder till att älgskötselplanens täthetsmål om 7,2 älgar/1 000 ha kan uppnås. Täthetsmålet i älgskötselplanen är i linje med älgförvaltningsplanens täthetsmål om 7 älgar/1 000 ha. Åtgärderna i älgskötselplanen leder, enligt Naturvårdsverkets bedömning, mot uppsatta mål för både älgskötselområdet och älgförvaltningsområdet. Åtgärderna ligger även i linje med de råd och den vägledning som finns i älgförvaltningsplanen. Älgstammen har sänkts i älgförvaltningsområdet och det är viktigt att uppföljning sker för att utröna om ytterligare åtgärder krävs för att övriga målsättningar i älgskötselplanen och älgförvaltningsplanen nås.

Naturvårdsverket noterar att någon spillningsinventering inte har genomförts eller planeras. Detta är en brist eftersom spillningsinventering är en av de kvalitetssäkrade inventeringsmetoderna som skulle kunna ge värdefull information om älgstammens täthet och fördelning inom älgförvaltningsområdet.

Nivån på betesskador av älg är hög trots att älgstammen har sänkts. Sannolikt finns fler faktorer än enbart älg som påverkar skadebilden.

Älgförvaltningsområdet och älgskötselområdet bör säkerställa att särskilt skadedrabbade områden har möjlighet att nyttja den planerade avskjutningen.

Sammantaget bedömer Naturvårdsverket att länsstyrelsen haft fog för sitt beslut att fastställa älgskötselplanen. Vad klagandena har anfört ändrar inte denna bedömning. Överklagandena ska därför avslås.

Övrigt

Skulle fler älgar behöva fällas på grund av ökade skador bör enligt Naturvårdsverket den planerade avskjutningen enligt fastställd älgskötselplan kunna överskridas med 10 % utan revidering av älgskötselplanen.

Hur man överklagar

Detta beslut får enligt 58 § andra stycket 1 jaktförordningen inte överklagas.

Upplysning

Ett beslut om att fastställa en älgskötselplan kan utgöra ett sådant beslut som med stöd av artikel 6.1 Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna skulle kunna bli föremål för domstolsprövning trots att det enligt 58 § jaktförordningen inte får överklagas (se t.ex. Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 31 mars 2017 i mål nr 10012-16 och Högsta förvaltningsdomstolens dom den 18 juni 2018 i mål nr 1048-17). Den instans som kan ta upp ett eventuellt överklagande till prövning är i detta fall förvaltningsdomstol. Ett eventuellt överklagande ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet.

För anvisning om hur man överklagar, se bilagan till beslutet.

Beslut i detta ärende (NV-08068-22) har fattats av enhetschefen [REDACTED]
Vid den slutliga handläggningen i övrigt har vilthandläggaren [REDACTED] och juristen [REDACTED], den sistnämnda föredragande.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

[REDACTED]

[REDACTED]

Kopia till:

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Bilaga**Var ska beslutet överklagas?**

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Växjö.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till förvaltningsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer, vilket beslut som Ni överklagar till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.

Hur man överklagar

FR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha.
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.